

Talajjavítás bioszénnel – a technológiafejlesztés komplex metodikája a *Terra Preta* projektben

Molnár Mónika, Gruiz Katalin, Farkas Éva, Klebercz Orsolya, Vaszita Emese, Ujaczki Éva, Fekete-Kertész Ildikó, Tolner Mária, Bacsárdi Szilvia, Máté Rózsa, Feigl Viktória

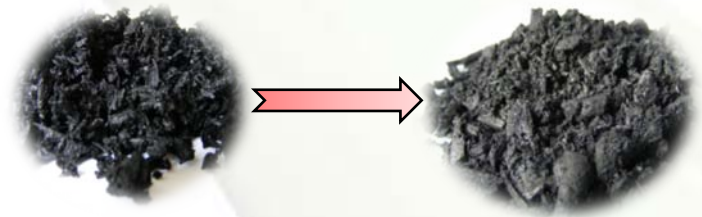
*Budapesti M•szaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudományi Tanszék*

TERRA PRETA CÉLOK ÉS MEGVALÓSÍTÁS

- Innovatív talajjavítás bioszén (komposzt és oltóanyag) alkalmazásával
- Szakirodalmi háttér
 - Bioszén kedvező tulajdonságok talajjavításra, szennyező anyagok adszorpciójára
 - Széleskörű alkalmazása környezetvédelmi technológiákban

Tanulságok, következtetések:

- Sok ellentmondó eredmény
- *Esetről-esetre* kell megvizsgálni a hatásokat

- Technológiafejlesztés léptéknöveléssel →

TECHNOLÓGIAFEJLESZTÉS LÉPTÉKNÖVELÉSSSEL

Szabadföldi alkalmazás

Kisparcellás kísérletek • bioszén, komposzt és oltóanyag hatásának tesztelése különböző kombinációkban

Mikrokozmosz és tenyészedény kísérletek

Technológiai kísérletek a kiválasztott bioszén termékekkel • szabadföldi kísérletek megalapozása

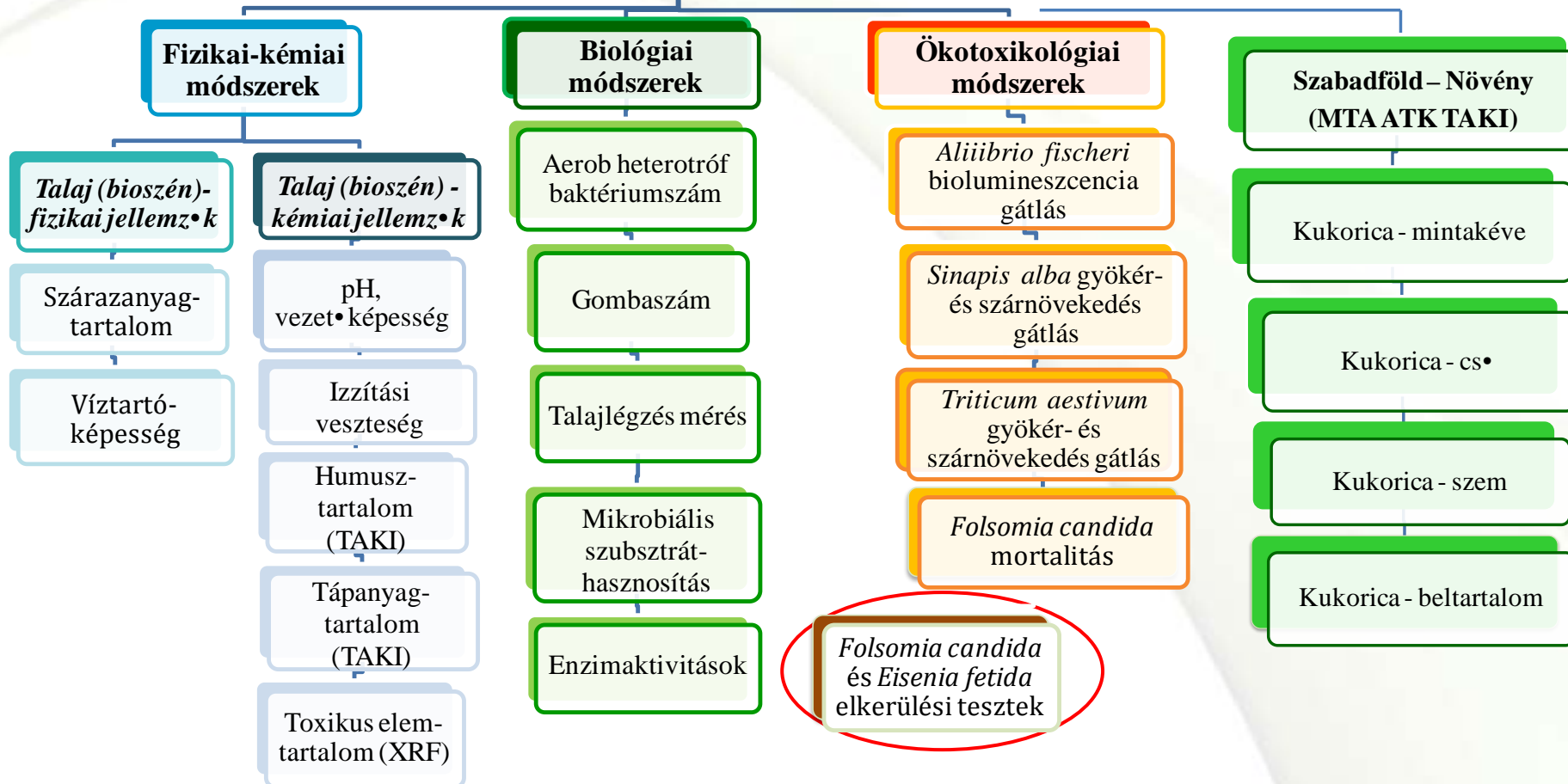
El•kísérletek

Bioszén termékek tesztelése • prioritási lista

INTEGRÁLT MONITORING

Integrált módszeregyüttes
a bioszén hatásának és potenciális hatékonyságának jellemzésére

ELŐKÍSÉRLETEK

- Különböz• alapanyagú és különböz• pirolízis technológiával el• állított bioszén termékek tesztelése
- Két gyártó: *Pyreg*® (Németország) és *Sonnenerde*® (Ausztria)
- F• bb fizikai, kémiai, biológiai és ökotoxikológiai jellemz• ik
- „Értékek és veszélyek analízise”
- Sz• rés / kiválasztás → értékel• szempontrendszer kidolgozása
 - alkalmazhatóság talajra
 - alkalmazhatóság talajjavító adalékként (leromlott talajokra)
- Prioritási lista

ELŐKÍSÉRLETEK - TESZTELT BIOSZENEK

No	Alapanyag	Gyártó/ forgalmazó	Pirolízis h•mérséklet [°C]	Tartózkodási id• [min]	Utókezelés
A1	Gabonahéj és papírgyártási szvi.	Sonnenerde®	500	20	-
A2	Gabonahéj és papírgyártási szvi. + utókezelés	Sonnenerde®	500	20	Nitrogén, komposzt, k•por...
A3	Gabonahéj és papírgyártási szvi., ásványi anyagok, fermentált anyagok	Sonnenerde®	450	20	-
A4	Gabonahéj és papírgyártási szvi. ásványi anyagok, fermentált anyagok + utókezelés	Sonnenerde®	450	20	Szerves folyadék
B1	Fanyesedék, f•részpor	PYREG®	600–700	15	-
B2	Kínai nád	PYREG®	600–700	15	-
B3	Sz•l• venyige	PYREG®	600–700	15	-
B4	Fekete cseresznye	PYREG®	600–700	15	-
B5	Szalma	PYREG®	600–700	15	-
B6	Mogyoróhéj	PYREG®	600–650	15	-
B7	Mezei növények	PYREG®	600–700	15	-
B8	Természetes biomassza	PYREG®	700	15	-
B9	Tönköly és papír 2:1	PYREG®	600–700	15	-

ELŐKÍSÉRLETEK - TESZTELT BIOSZENEK

A1 Gabonahéj és papírgyártási szennyvíziszap

A2 Nitrogénnel utókezelt gabonahéj és papírgyártási szvi.

A3 Ásványi komplexszel kezelt gabonahéj és papírgyártási szvi.

A4 Szerves folyadékkal utókezelt gabonahéj és papírgyártási szvi

B1 Fanyesedék/f•részpor

B2 Kínai nád

B3 Sz•l•venyige

B4 Fekete cseresznye

B5 Szalma

B6 Mogyoróhéj

B7 Mezei növények

B8 Természetes biomassa

B9 Tönköly és papír keveréke 2:1

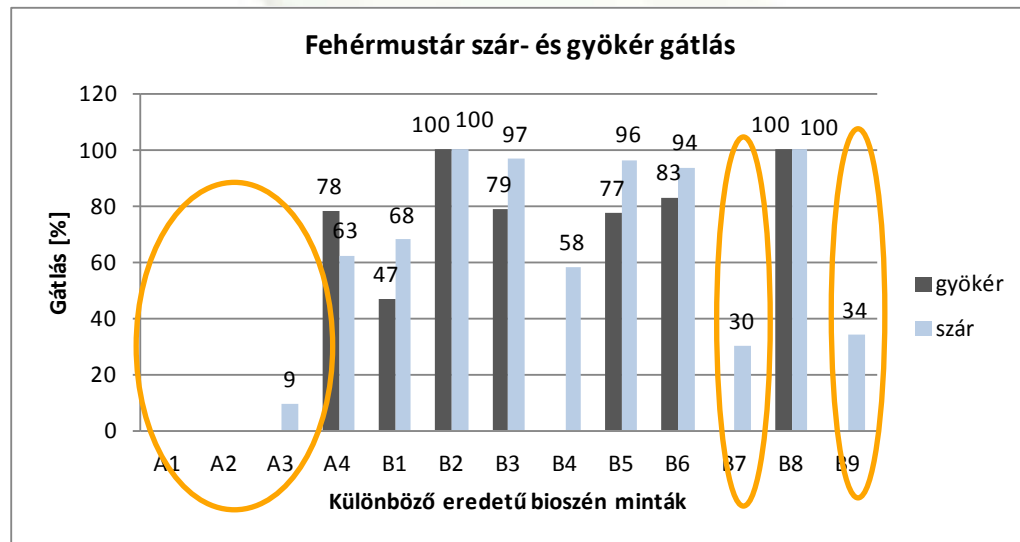
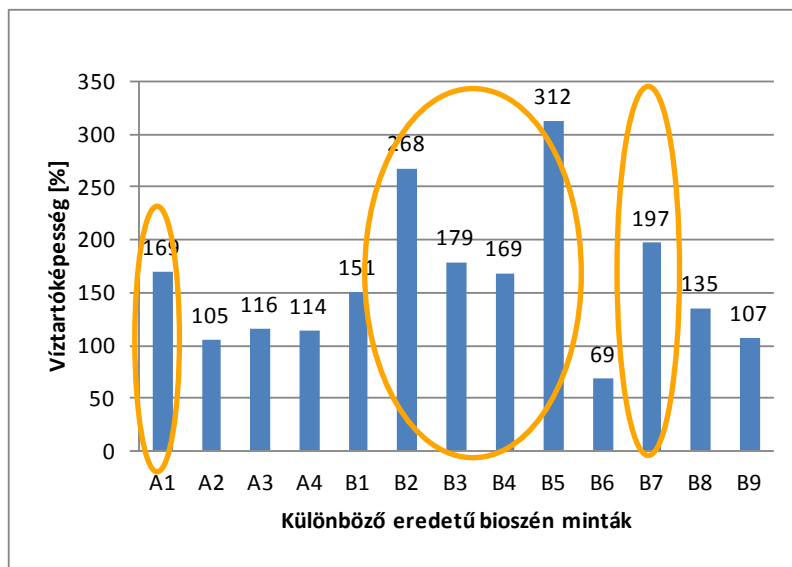
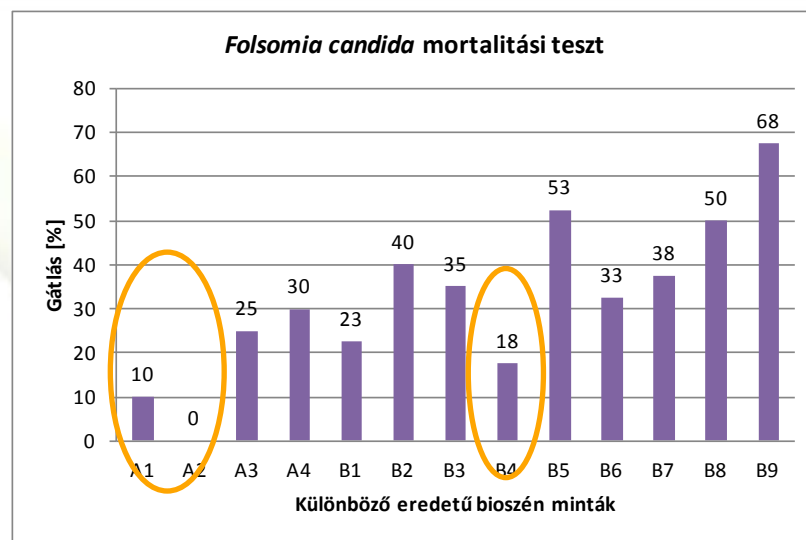
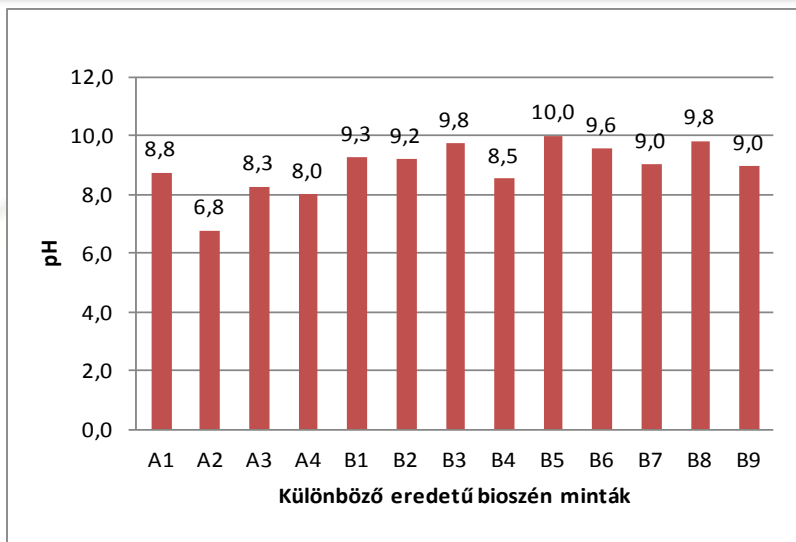
ELŐKÍSÉRLETEK - TESZTELT JELLEMZŐK

- Szárazanyag-tartalom
- pH
- Elektromos vezetőképesség
- Víztartó-kapacitás
- Izzítási veszteség
- Toxikus elemtartalom (FP XRF)
- Baktérium- és gombaszám
- Toxicitás:
 - Növénynövekedés (*Sinapis alba*, *Triticum aestivum*)
 - Toxicitás talajlakó állatra (*Folsomia candida*)

Tesztelés talaj nélkül és talajba keveréssel (10%)

BIOSZENEK TESZTELÉSE - EREDMÉNYEK

ÖSSZEHASONLÍTÓ ÉRTÉKELŐ MÓDSZER

- Rangsorolás sávos rendszer kialakításával
- Pontszámok: -5, -3, -1, 0, +1, +3, +5 (*legtöbb paraméternél*)
 - negatív értékek → a talajra való alkalmazás szempontjából negatív tulajdonságok és hatások
 - pozitív értékek → talajjavító tulajdonságok és hatások
 - Ha a bioszénnek feltehetően nincs semmilyen hatása → a pontszám = 0.
- Ár és elérhetőség figyelembe vétele
- Pontszámok összegzése a vizsgált paraméterekre → rangsor megállapítása.

Rangsorolás

+5 (legjobb)

-5 (legrosszabb)

ÖSSZEHASONLÍTÓ ÉRTÉKELŐ MÓDSZER

Bioszén		Ár	Elérhetőség	pH	Víztartó képesség	Izzítási veszteség	Toxikus elem- tartalom	Élősejt szám	Növény- növekedés	Collembola toxicitás	Növény- növekedés (10% talajba)	Víztartó- képesség (10% talajba)	Collembola toxicitás (10% talajba)
A1	Gabonahéj és papírgyártási szvi.	0	5	5	3	0	5	4	1,5	5	4	5	0
A2	Gabonahéj és papírgyártási szvi. + N, kőpor, komposzt	0	5	0	3	-3	5	5	2	5	-0,5	1	-3
A3	Gabonahéj és papírgyártási szvi., ásványi komplex, fermentált any.	0	5	5	3	-3	-1	5	0	1	-1	3	3
A4	Gabonahéj és papírgyártási szvi. ásványi komplex, fermentált anyagok + szerves foly.	0	5	5	3	-3	-1	4	-3,25	1	0	3	5
B1	Fanyesedék, fűrészpor	-3	5	5	3	3	5	4	-2,5	1	2,75	5	5
B2	Kínai nád	-3	1	3	5	5	5	1	-4,5	0	2	3	5
B3	Szőlő venyige	-3	1	5	3	3	-1	0,5	-4	0	-4	3	5
B4	Fekete cseresznye	-3	1	3	3	5	5	3	-1	3	3,5	5	5
B5	Szalma	-3	1	3	5	3	5	0,5	-4,5	-3	-3,5	3	-3
B6	Mogyoróhéj	-3	1	5	1	5	3	1	-4	0	-0,75	3	0
B7	Mezei növények	-3	1	5	3	5	1	1,5	-0,25	0	1,75	5	0
B8	Természetes biomassza	-3	1	3	3	5	5	2,5	-4,5	-1	-2,5	5	-1
B9	Tönköly és papír 2:1	-3	1	5	3	3	3	5	-0,5	-3	1,5	3	-3

PONTSZÁMOS LISTÁK

Bioszén		ÖSSZPONTSZÁM 1 (10%-os bekeverés nélkül, ár és elérhetőség nélkül)	ÖSSZPONTSZÁM 1 (10%-os bekeverés nélkül, árral és elérhetőséggel)	ÖSSZPONTSZÁM 2 (10%-os bekeveréssel, ár és elérhetőség nélkül)	ÖSSZPONTSZÁM 2 (10%-os bekeveréssel, árral és elérhetőséggel)
A1	Gabonahéj és papírgyártási szvi.	24	29	33	38
A2	Gabonahéj és papírgyártási szvi. + N, kőpor, komposzt	17	22	15	20
A3	Gabonahéj és papírgyártási szvi., ásványi komplex, fermentált any.	10	15	15	20
A4	Gabonahéj és papírgyártási szvi. ásványi komplex, fermentált anyagok + szerves foly.	6	11	14	19
B1	Fanyesedék, fűrészpor	19	21	31	33
B2	Kínai nád	15	13	25	23
B3	Szőlő venyige	7	5	11	9
B4	Fekete cseresznye	21	19	35	33
B5	Szalma	9	7	6	4
B6	Mogyoróhéj	11	9	13	11
B7	Mezei növények	15	13	22	20
B8	Természetes biomasz	13	11	15	13
B9	Tönköly és papír 2:1	16	14	17	15

PRIORITÁSI LISTÁK 1.

Bioszén		ÖSSZPONTSZÁM 1 (10%-os bekeverés nélkül, ár és elérhetőség nélkül)
A1	Gabonahéj és papírgyártási szvi.	24
B4	Fekete cseresznye	21
B1	Fanyesedék, fűrészpor	19
A2	Gabonahéj és papírgyártási szvi. + N, kőpor, komposzt	17
B9	Tönköly és papír 2:1	16
B7	Mezei növények	15
B2	Kínai nád	15
B8	Természetes biomassa	13
B6	Mogyoróhéj	11
A3	Gabonahéj és papírgyártási szvi., ásványi komplex, fermentált any.	10
B5	Szalma	9
B3	Szőlő venyige	7
A4	Gabonahéj és papírgyártási szvi. ásványi komplex, fermentált anyagok + szerves foly.	6

Bioszén		ÖSSZPONTSZÁM 1 (10%-os bekeverés nélkül, árral és elérhetőséggel)
A1	Gabonahéj és papírgyártási szvi.	29
A2	Gabonahéj és papírgyártási szvi. + N, kőpor, komposzt	22
B1	Fanyesedék, fűrészpor	21
B4	Fekete cseresznye	19
A3	Gabonahéj és papírgyártási szvi., ásványi komplex, fermentált any.	15
B9	Tönköly és papír 2:1	14
B7	Mezei növények	13
B2	Kínai nád	13
B8	Természetes biomassa	11
A4	Gabonahéj és papírgyártási szvi. ásványi komplex, fermentált anyagok + szerves foly.	11
B6	Mogyoróhéj	9
B5	Szalma	7
B3	Szőlő venyige	5

PRIORITÁSI LISTÁK 2.

Bioszén		ÖSSZPONTSZÁM 2 (10%-os bekeveréssel, ár és elérhetőség nélkül)
B4	Fekete cseresznye	35
A1	Gabonahéj és papírgyártási szvi.	33
B1	Fanyesedék, fűrészpor	31
B2	Kínai nád	25
B7	Mezei növények	22
B9	Tönköly és papír 2:1	17
A3	Gabonahéj és papírgyártási szvi., ásványi komplex, fermentált any.	15
A2	Gabonahéj és papírgyártási szvi. + N, kőpor, komposzt	15
B8	Természetes biomassa	15
A4	Gabonahéj és papírgyártási szvi. ásványi komplex, fermentált anyagok + szerves foly.	14
B6	Mogyoróhéj	13
B3	Szőlő venyige	11
B5	Szalma	6

Bioszén		ÖSSZPONTSZÁM 2 (10%-os bekeveréssel, árral és elérhetőséggel)
A1	Gabonahéj és papírgyártási szvi.	38
B1	Fanyesedék, fűrészpor	33
B4	Fekete cseresznye	33
B2	Kínai nád	23
A2	Gabonahéj és papírgyártási szvi. + N, kőpor, komposzt	20
B7	Mezei növények	20
A3	Gabonahéj és papírgyártási szvi., ásványi komplex, fermentált any.	20
A4	Gabonahéj és papírgyártási szvi. ásványi komplex, fermentált anyagok + szerves foly.	19
B9	Tönköly és papír 2:1	15
B8	Természetes biomassa	13
B6	Mogyoróhéj	11
B3	Szőlő venyige	9
B5	Szalma	4

PONTSZÁMOS LISTÁK

Bioszén		ÖSSZPONTSZÁM 2 (10%-os bekeveréssel, árral és elérhetőséggel)	
A1	Gabonahéj és papírgyártási szvi.	✓	38
B1	Fanyesedék, fűrészpor	✓	33
B4	Fekete cseresznye	✓	33
B2	Kínai nád	⚠	23
A2	Gabonahéj és papírgyártási szvi. + N, kőpor, komposzt	⚠	20
B7	Mezei növények	⚠	20
A3	Gabonahéj és papírgyártási szvi., ásványi komplex, fermentált any.	⚠	20
A4	Gabonahéj és papírgyártási szvi. ásványi komplex, fermentált anyagok + szerves foly.	✗	19
B9	Tönköly és papír 2:1	✗	15
B8	Természetes biomassza	✗	13
B6	Mogyoróhéj	✗	11
B3	Szőlő venyige	✗	9
B5	Szalma	✗	4

Mikrokozmosz
kísérletek

Publikáció

Feigl, V., Molnár, M., Ujaczki, É., Klebercz, O., Fekete-Kertész, I., Tolner, M., Vaszita, E., Gruiz, K. (2015) Ecotoxicity of biochars from organic wastes focusing on their use as soil ameliorant, Conference Proceedings of AquaConSoil 2015, 13th International UFZ-Deltares Conference on Sustainable Use and Management of Soil, Sediment and Water Resources, 2015. június 9–12, Copenhagen, Dánia, Theme 2., p. 6

ÖSSZEFOGLALÁS

- A különböző bioszenek talajra történő hasznosíthatóságát és talajjavító képességét a technológia megalapozásához, kidolgozásához... piacra kerüléséhez igazolni kell.
- Alkalmazhatóság értékelése: *char-by-char* alapon

Eredmények és lehetőségek:

- *Szakértői véleményen alapuló pontszámú értékelési rendszer kidolgozása* - a bioszenek talajjavításra való alkalmazhatóságának becslésére, elrejelzésére.
- *Figyelembe veszi a bioszén előnyös és hátrányos tulajdonságait.*
- *A módszertan esetről esetre alakítható* a javítandó talaj fizikai, kémiai, biológiai és ökotoxikológiai tulajdonságainak függvényében.
- *Alkalmazható a bioszenes talajjavítási technológia hatékonyságának értékelésére* is.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

TÁMOGATÓK

NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSI ÉS FORRÁSKOORDINÁCIÓS ÜGYNÖKSÉG ZRT.